

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3. večji inzerati peti vrsto Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRADEC, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Danes začetek neomejene blokade

Od danes naprej je zavezniška blokada razširjena tudi na izvoz vsega nemškega blaga po svetovnih morjih — Zavezniki trdijo, da bo zasega nemškega izvoznega blaga skrajšala vojno, Nemci pa menijo, da hočeta s to blokado Anglija in Francija povzročiti lakoto in epidemije v Nemčiji

Pariz, 28. nov. s. (Havas). Angleški in francoski zakon o zaseženju nemškega izvoznega blaga, ki bosta objavljena danes, bosta določala, da bodo vse nevturalne ladje, ki vozijo nemško blago, podvržene isti kontroli kakor že doslej ladje, ki so vozile blago v Nemčijo, ali so bile pod sumom, da tako blago vozijo.

Pariz, 28. nov. s. (Havas). Ukrep zaveznikov proti izvozu sovražniškega, ki se prične izvajati danes, bodo pritorali ladje, ki prihajajo iz Nemčije ali iz drugih sosednjih držav Nemčije, da se podvržejo kontroli. Lastniki ladij naj svetujejo kapitanom svojih parnikov, da se ustavijo v francoskih kontrolnih bazah v Dunquerqueu, v Marseillu, Havru in Oranu ter prav tako v angleških v Kirkwallu, v Weymouthu, na Malti, v Haifi, Gibraltarju in Port Saidu. Ladje, ki bi tega ne storile, bodo morale spreminiti smer plovbe. Ukrepanje je bilo vse potrebno, da ladje, podvržene kontroli, ne bodo predložile zadržan.

Blago, ki bo izkrcano v francoskih pristaniščih in za katero bo ugotovljeno, da je sovražnega izvora, bo zadržano in posebej zastraženo. Ostalo bo tam do sklenitve miru, poleg tega pa lahko ministri za blokado sklene ukrepe glede izplačila vrednosti zadržanega blaga. Eventualno bo o usodi zaplenjenega blaga razpravljala še odbor za kontrolo pritožbe, na katerega so tudi možne pritožbe.

Današnji glasovi francoskega tiska

Pariz, 28. nov. i. (Havas). Današnji francoski listi obširno razpravljajo o represalijah, ki jih bosta izvajali Anglija in Francija proti nemškemu izvozu in navajajo, da je to le odgovor na piratski način bojevanja Nemčije. Sicer pa je to slika odredba, kakor je bila v veljavi v svetovni vojni. Tudi v letih 1915 in 1916, ko je Nemčija začela s brezobzirno podmorniško vojno, so zavezniški segli po enakih represalijah, ki so se izkazale za zelo učinkovite. Res je, da bodo sicer pri tem prizadeli tudi nevturalne države, toda v znatno manjši meri nego med svetovno vojno. Če morata Francija in Anglija dnevno doprinesati ogromne žrtve za svobodo človeštva, potem morajo tudi nevturalci prispevati svoj delež.

V zvezi s tem ugotavljajo listi, da je bila sicer dozdaj na morju že dovolj ostra blokada, ki pa se je nanašala predvsem na uvoz v Nemčijo, izvoz pa v glavnini ni bil prizadet. Prav zaradi tega, ker sta angleška in francoska industrija preobremenjena z lastnimi naročili, nista mogli zalagati svojih odjemalcev v Južni Ameriki in tudi na drugih kontinentih v zaželeni meri. To je spetno izkoristila Nemčija, ki je podoživljala ali celo potrotila svoj izvoz v Južno Ameriko pa tudi v Zedinjene države. Skoraj tretjina nemškega izvoza je šla v Južno Ameriko, zlasti v Brazilijo, od koder je Nemčija črpala svoje devizne rezerve. Zdi se, da izvoz odrezen in Nemčiji bodo odvzete devize. Svojih izrub v prekomerni trgovini ne bo mogla kriti na južnovzhodu Evrope, kamor bo skušala plasirati še več svojega blaga, in četudi se ji to posreči, ji ni dovolj pomaranjo, ker ima z državami na južnovzhodu Evrope trgovinski kliring.

Nemški očitki Angliji

Berlin, 28. nov. AA. (DNB) Nemška diplomatska in politična korespondenca komentira britansko izjavo o neomejeni blokadi in piše: Na razorožitvenih konferencah se Anglija nikoli ni hotela odreči bombardiranja. Kakor izkušnje kažejo je Anglija s tem orožjem, ne da bi sama tvegala kakšno nevarnost, premagala svobodeželna plemena v severozahodni Indiji in v Arabiji. Anglija je danes odločena izvesti neomejeno blokado proti Nemčiji in hotela bi, če bi mogla, trgovatno vztrajati vse dotlej, dokler lakota in epidemije ne začne razasajati v Nemčiji. Nekateri francoski generali je bil celo toliko indiskreten, da je nekemu nevturalnemu novinarju izjavil, da je to demokratski cilj sovražnikov Nemčije. Za Anglijo ni torej nobene razlike, ali bo ta vojna napravila škodo samo nemški oboroženi sili, ali pa tudi nemškim ženskam in otrokom.

Ista Anglija označuje za izliv barbarstva nečlovečanstva, če se proti angleškim obalam izvajajo vojna sredstva, ki utegnejo, naperjena proti oboroženi sili, sproči dejanskega stanja na žalost kljub pogostim opominom zadeti tudi civilno prebivalstvo. Toda možnost, da od upravičenih vojnih sredstev trpe tudi civilisti daje Angliji pretvezo, da zahteva opustitev te vrste orožja, da se sama reši iz nevarnosti. Poskus masčevanja se vrši torej samo zato, ker Anglija ni n-ša obramba pred takimi vojnimi sredstvi, posebej, ko so v zadnjem času postala še po-

polnejša. Za Anglijo je vsako orožje nečlovečansko, če ogroža britansko premoč na morju, posebno tedaj, kadar se da po možnosti dokazati, da od tega trpe tudi civilisti. Kar se tiče lakotne vojne proti Nemčiji, pri čemer pa ni samo možnost ampak izrečni namen, da se z njo ogrozi in ubijejo nemške žene in otroci, seveda to ne velja.

Iz vsega tega se vidi, da Anglija, kadar očita drugim, da kršijo človečanska načela, pri tem zmerom opravlja neko politično delo. Tudi to pot velja za to britansko vlado, ko njen predsednik in njegovi člani govorijo o kršitvi človečanskih načel, da bodo našli izgovor za britansko vojaško poveljstvo pred nevturalci, da smejo uvesti poostreno blokado. Člani britanske vlade navadno to dopolnjujejo s frazo, da je dolžnost nevturalcev pokazati pozitivno stališče do Anglije, češ da je to v korist čim prejšnjega konca vojne.

Amerika ne bo protestirala

Washington, 28. nov. s. (Reuter). Kakor izjavljajo v ameriških vladnih krogih, ne nameravajo Zedinjene države proti angleško-francoskemu sklepu o zaseženju nemškega izvoznega blaga vložiti nobenega formalnega protesta.

Križarki „Deutschland“ se je posrečilo pobegniti

London, 28. nov. s. Uradno poročilo angleške admiralitete pravi, da so po potopitvi pomožne križarke „Rawalpindi“ angleške križarke prišle zasledovati nemško križarko „Deutschland“, vendar se je tej v temi in dežju posrečilo pobegniti. Admiraliteta objavlja samo 11 imen rešenih mornarjev z „Rawalpindije“. Ti so bili v enem izmed rešilnih čolnov, ki pe-

je bil tudi poškodovan. Pozneje jih je rešila angleška križarka. Mislijo pa, da je ena izmed obeh nemških vojnih ladij, ki sta „Rawalpindija“ napadli rešila še nad 30 drugih članov posadke, ki so bili v dveh drugih rešilnih čolnih.

Švedski protest v Berlinu

Stockholm, 28. nov. i. Švedska vlada je izročila v Berlinu protestno noto, s katero ostro protestira proti polaganju min v švedskih teritorialnih vodah, ki segajo 4 milje daleč od obale. Za vsako eventualno nastalo škodo bo švedska vlada zahtevala odškodnino od Nemčije.

Zvižanje zavarovalnice

London, 28. nov. s. (Reuter). Angleške zavarovalnice so zaradi nevarnosti min povisale zavarovalne pristojbine za plovbo ob angleški francoski in španski obali.

Vojaška akcija se lahko začne vsak hip

Odgovor finske vlade na rusko noto: Finska bo umaknila z meje svoje čete takoj, kakor hitro bo to storila tudi Rusija — Sovjetski radio, časopise in vojaška zborovanja napadajo kar naprej Finsko

Helsinki, 28. nov. s. (Finska poročevalska agencija). Finski poslanik v Moskvi baron Koskinen je sredi izročil v ruskem zunanjem ministrstvu odgovor finske vlade na večerajšnje noto ruske vlade. Finska vlada ugotavlja v svojem odgovoru, da je po prejemu ruske note takoj odredila preiskavo, ki je pokazala, da na finski strani ni padel noben strel in da ni bilo s finske strani izvršeno nobeno sovražno dejanje proti Rusiji. Ugotovljeno pa je bilo, da se je vršilo streljanje na ruski strani, pa je mogoče, da se je pri tej priliki zgodila nesreča.

Finska vlada ugotavlja, da so finske obmejne straže v nedeljo po 16.45 silšale na ruski strani meje streljanje ter so to zabeležile tudi v svojih dnevnikih. Obvestile so o tem finsko vlado, še preden je bil izročen ruski protest.

Finska vlada pristaja na rusko zahtevo, da umakne svoje čete z ruske meje, če Rusija stori isto s svoje strani ter v istem proporciju in dimenzijah.

Za ureditev incidenta predlaga finska vlada, da dogodek preiščeta finski in ruski obmejni poveljnik v smislu rusko-finskega sporazuma z dne 24. septembra 1928.

Angleški nasvet Rusiji

New York, 28. nov. s. (Associated Press). Po poročilih iz Londona je zunanji minister Halifax izrazil č dne ruskem poslaniku Majskemu željo, da bi bil rusko-finski spor urejen mirno. Majski je odgovoril, da zavira mirna ureditev popolnoma od stališča Finske.

London, 28. nov. s. (Havas). Kakor se izve, je Majski v razgovoru s Halifaxom izjavil, da vodi Finska nasproti Rusiji izizvalno politiko. Lord Halifax je prošil Majskega, naj izjavi, ali bi Moskva želela, da se prične gospodarska pogajanja z Anglijo. Majski je odgovoril, da bo to vprašanje takoj poslal v Moskvo.

Demarša nemške vlade v Helsinkih in Moskvi

London, 28. nov. s. Angleški radio poroča, da je izročila nemška vlada tako

pri ruski vladi v Moskvi, kakor tudi pri finski vladi v Helsinkih noti, v kateri poroča obema vladama čimprejšnjo mirno rešitev njunega spora. Iz drugih virov ta vest ni potrjena.

Sicer izražajo v nemških uradnih krogih simpatije do Finske, pripominjajo pa, da Nemčija na sporu ni neposredno zainteresirana ter da je to zadeva, ki se tiče samo Rusije in Finske.

Stockholm, 28. nov. e. (Reuter). Incident na sovjetsko-finski meji na Finskem ni povzročil vznemirjenja in splošno mnenje je, da ni neposredne nevarnosti za mir. Poudarjajo, da sovjetska nota ni vsebovala omejenega časa glede odgovora in da tudi po svoji formi ni ultimativna.

Kakor javljajo razni dopisniki svojim listom, zasleduje Nemčija z velikim zanimanjem rusko-finske odnose. Nekatere politične krogi v Berlinu bi morda finski vladi svetovali, naj popusti zahtevam svoje velike sosedice, toda smatrajo, da to ne bi bilo popularno, ker uživajo Finci velike simpatije pri nemškem narodu. Sploh pa nemškemu pojmovanju časti bolj odgovarjati finski odpor, kakor pa da bi se Finska podala brez obrambe.

Finski maršal o „incidentu“

Helsinki, 28. nov. AA. (Havas). Predsednik sveta narodne obrambe maršal Mannerheim, ki je šel iz časopisov izvedel o incidentu, zaradi katerega je sovjetska vlada protestirala, je izjavil, da mora biti ta zadeva samo posledica pomote. Naša najbolj daljnostrelna baterija, ki jo imamo zdaj v bližini meje, je rekel maršal, je neka poljska baterija, oddaljena 20 km od sovjetske meje. Težko topništvo je pa najmanj 50 km oddaljeno od meje. Razen tega je treba pripomniti, da so bili finski vojaki ta dan povsod drugod kakor na meji, ker je bilo v nedeljo popoldne po cerkvenem nauku, ki se je vršil pod milim nebom.

Prijateljsko razmerje med Grčijo in Italijo

Atene, 28. nov. AA. (Stefani). Na banketu, ki so mu ga priredili trgovci, je predsednik grške vlade Metaxas govoril o sedanjem svetovnem položaju in izrazil svoje mnenje, da bo vojna dolgo trajala. Dalje je naglasil, da države, ki so politično in vojaško nevturalne, ne morejo ohraniti tudi gospodarske nevturalnosti. Glede grške zunanje politike je Metaxas izjavil, da goji Grčija kar najboljše razmerje z vsemi sosedami, najbolj pa s svojo veliko sosedo Italijo.

Naše poslanništvo v Madridu

Madrid, 28. nov. AA. (DNB) Brazilski poslanik Recas in jugoslovanski poslanik Avakumović sta včeraj izročila generalu Francu svoje poverilnice. Slove-nemu sprejemu obeh diplomatskih zastopnikov je prisostvovala vsa vlada in politični odbor falanga.

Ameriška letala za zaveznike

New York, 28. nov. mp. »New York Times« poročajo, da so francoske in angleške ladje prejšnji teden odpeljale iz New Yorka 20 orjaških letal znamke »Lockhead«. Zdjaj natovarjajo za Francijo in Anglijo nadaljnjih 25 letal iste znamke.

Po sporočilu načelnika mornariškega oddelka je ameriško mornariško ministrstvo izdalo dovoljenje za izvoz letal v Anglijo in Francijo v znesku 9 milijonov dolarjev. Mehiki je bila odobrena pošiljka 80 letal. Finski je 848.000 dolarjev letalskih motorjev, dočim vlada Japonski ni izdala dovoljenja za nakup letal.

Viljem se bo umaknil na Norveško

Bern, 28. nov. s. List »Bunde« poroča, da je holandska vlada obvestila bivšega cesarja Viljema, da je grad Doorn v prostoru, ki bo morda poplavljen. Hkrati mu je ponudila, da bi se nastanil v Haagu. List izve, da je bivši cesar sklenil odpotovati na Norveško.

Izredno zasedanje francoskega parlamenta

Pariz, 28. nov. s. (Reuter). Francoski parlament in senat sta sklicana za četrtek ob 9.30 na izredno zasedanje. To bo njuna druga izredna seja od začetka vojne. Na dnevnem redu bo obnovitev polnomočij vladi, ker dosedanja polnomočja potekajo 30. novembra. Pričakujejo, da bo vlada zahtevala podaljšanje polnomočij za pol leta ali eno leto. Nadalje bo predvidoma na dnevnem redu izrednega zasedanja izključitev komunističnih poslancev iz parlamenta in senata in proračunska razprava.

Borzna poročila

Curth, 28. novembra. Beograd 10.—, Pariz, 9.90, London 17.47, New York 44.—, Bruselj 73.75, Milan 22.50, Amsterdam 236.70, Berlin 178.50, Stockholm 106.25, Oslo 101.37, Kopenhagen 86.10, Sofija 5.40.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Iz notranje politike

VELIKO ZBOROVANJE JNS

V nedeljo so prispeli v Višegrad predsednik JNS Peter Zivković, podpredsednik Jovo Banjanin in drugi prvaki stranke. Na kolodvoru jih je sprejela velika množica pristavev. Ob 10. dopoldne je bilo zborovanje, na katerega je prišlo mnogo ljudstva iz vseh okoliških krajev.

Predsednik JNS Peter Zivković je imel na shodu daljši govor, v katerem je navedel razloge, zakaj je JNS pri zadnjih volitvah nastopila skupno s celotno opozicijo. Poudaril je, da je bila JNS vedno in da je tudi sedaj za bratski sporazum s Hrvati, vendar pa za tak sporazum ki bo pravičen in sprejemljiv za vse dele našega naroda. Do pravega sporazuma bo prišlo šele tedaj, ko bo narod povedal svoje mnenje pri svobodnih volitvah.

Nato so govorili podpredsednik stranke Jovo Banjanin, bivši senator Pavle Vulić in bivši narodni poslanec Milan Božić. Zborovanje je poteklo v redu in miru.

DR. MAČEK PROTI FRANKOVSKIM ORGANIZACIJAM

Predsednik HSS dr. V. Maček je poslal vsem strankinim organizacijam pismo, v katerem pravi med ostalim:

Ze delj časa obstoji organizacija z imenom »Hrvatski skavti«. Ta organizacija je, čeprav ima za svojo nalogo samo vzgojno delovanje mladine in čeprav se kaže zvesta hrvatskemu kmečkemu pokretu, v bistvu frankovska in protinacionalna ter popolnoma v službi tuji ideologiji. To je dokazala posebno 11. t. m., ko so njeni člani sklenili, da spremene svoje ime v »Domobran«. Kakor znano, se imenujejo hrvatski domobranci v Ameriki samo še ostanki davno razkrojene frankovske vojske. Zato noben pravi pristav HSS ne more biti član skavtske organizacije oziroma Domobrana.

Kakor se zdi, bo imelo vodstvo HSS še precej posla s te organizacijo, kajti spletni dnevnik »Novo doba«, ki sloi podpirja zagrebško politiko v polni meri, prinaša v zadnji številki daljši članek o Domobranu, o katerem piše: Velik je pomen domobranske organizacije. Kajti delovanje v današnjih kritičnih tasih za zalivanje v današnje hrvatske mladine, ki neče kloniti najmanjšemu vetriču pokvarjenega vpliva slabe okolice, je v resnici težko. Zato je treba ob vsaki priliki in povsod podpirati te organizacije pri njenem delu, ker se s tem koristi hrvatskemu narodu, ki mora imeti zdravo mladino.

Po zadnjih poročilih je banska oblast v Zagrebu že prepevedala delovanje tega društva, čigar lokale je policija zaplenila.

O TOTALITARNEM STRANKARSKEM SISTEMU

Včeraj smo v beledi »Kaj naj to pomeni?« prinesli izvešček iz uvodnika »Narodnega lista«, ki kritizira dr. Mačkovo podpis na adresi, izročeni papežu, danes pa prinašamo konec članka, ki se glasi: Totalitarni strankarski sistem, ki se ne kaže samo v zasebnih društvih, temveč tudi pričenši od del na občinskih in državnih cestah do sprejemanja v strokovne organizacije in gospodarske zadrage v vsem javnem in upravnem življenju hrvatske banovine — je lahko prehodni stadij, toda ne more postati pravilo.

Mi smo legalna in lojalna opozicija in kot taki želimo ostati. Priznavamo banovino Hrvatske in priznavamo večini pravico, da vlada v njej po zakonih ustavno in parlamentarno vlado, toda ne priznavamo in nikoli ne bomo priznali totalitarnega sistema neke stranke in izjemnega položaja svojih vodov naroda hrvatskega.

G. dr. Maček ima kot podpredsednik hr. vlade in še največje stranke ne samo na Hrvatskem ampak v vsej Jugoslaviji svoj doleten položaj v našem političnem življenju. V njegovem interesu je, pa tudi v interesu ureditve razmer v banovini in državi, da ga preveč vdani prijatelji ne potakajo na položaje, ki ne odgovarjajo ne njegovim demokratičnim tradicijam niti radikalnim stranki, kateri načeloma.

S tem člankom se bavi zagrebški »Hrvatski dnevnik« v posebni beledi, kjer pravi glede na vprašanje »Narodnega lista« — »Ali nas mislijo na Hrvatskem sive obdariti s totalitarnim režimom sive stranke?«. »Narodni list« si uroda javno postaviti to vprašanje, ne da bi se uveljavil, da bi se tako vprašanje ne moglo javno postaviti v delah totalitarnega režima. S tem »amo« dokazuje absurdnost tega vprašanja.

PROSLAVA, KI JE NI BILA

Kakor po vseh mesih Dalmacije tako so hoteli tudi nacionalni meščani v Dubrovniku praznovati obletnico prihoda arške vojske v Dubrovnik. To se je godilo skleni dvajset let brez vsakega najmanjšega incidenta. Letos pa je bila ta proslava prepovedana. Iz mdevene odločke, ki je priobčala »Narodni list« v celoti, je razvidno, da je predstojnik dubrovniške gradske policije prepovedal proslavo s motnjami, češ da bi zaradi sedanjih razmer proslava ne mogla biti izvršena v redu in miru zaradi eventualnih dejanj nedgovornih elementov. Jugoslovanski nacionalisti smatrajo, piše »Narodni list«, da bi bila oblast dolžna poskrbeti za to, da neomogoči dele nedgovornih elementov, ki so hoteli vladarstvo proslavo izkameniti v svoje nedovoljene svrhe.

